

Vitenskapelig navn: ***Nitella translucens*** (Persoon) C. Agardh

Norsk navn: **Blankglattkrans**

Familie: Characeae – Kransalgefamilien

Artsbeskrivelse

Blankglattkrans *Nitella translucens* er en stor og kraftig plante som kan bli opptil 40 cm lang og ha en stengelbredde på opptil 2 mm (figur 1). Fargen er grønn. Internodene er 1-3 ganger så lange som kransgrenene.

Figur 1. Blankglattkrans *Nitella translucens*. Habitus. Foto: ©Jacek Urbaniak.

Kransgrenene ser udelte ut, men består ytterst av kjegleformete tilspissede celler som danner en krone (corona) (figur 2). Denne krona er antatt å være svært korte forgreininger (Blindow 2007). Kransgrenene som har formeringsorganer, er små og danner ofte tette hoder.

Blankkrans har begge kjønn på samme plante (monoik). De hunnlige formeringsorganene (oogoniene) sitter i par og er opptil 0,5 mm lange, oosporene er brune og har tydelige vinger. De hannlige formeringsorganene kan bli opptil 0,4 mm i diameter.

Figur 2. Endesegmenter med endeceller som danner kroner (corona). Foto: ©Jacek Urbaniak.

Økologi

Den er vanligst på organisk sediment og finnes ofte på noe dypere vann (Blindow (2009)). Den antas å unngå brakkvann (Schubert & Blindow 2003). Arten er ofte funnet sammen med andre kransalger som mattglattkrans *Nitella opaca* og vanlig kransalge *Chara globularis* og har en økologi som ligner disse, dvs. kalkfattige og næringsfattige lokaliteter.

I Norge har arten i dag bare en sikker lokalitet; Hanangervannet på Lista, hvor arten sist ble innsamlet i 1996 (Langangen 1997). Dette er en lagunesjø (avsperrt fra havet av strandvoller) og ligger bare et par meter over havet (Andersen 1952). Den kan sannsynligvis motta saltvannstilg i perioder. Både på 1950-tallet og på 1990-tallet ble innsjøen karakterisert som oligotrof, dog med noe mer næringsrike bukter siste år. De innsamlede plantene i 1996 var godt utviklet, men fertiliteten var lav. I 2011 var forholdene mer eutrofe og de plantene som ble funnet var relativt dårlig utviklet og sterile. Innsjøen ligger i et jordbruksområde og det antas at næringstilførselene kan ha økt etter 2011 og det er usikkert om arten fortsatt er tilstede i Hanangervannet. Manglende gjenfunn i lokalitetene i Rogaland, skyldes sannsynligvis eutrofiering.

Fertile planter er registrert fra juli til september, men det er ikke funnet modne oosporer her i landet.

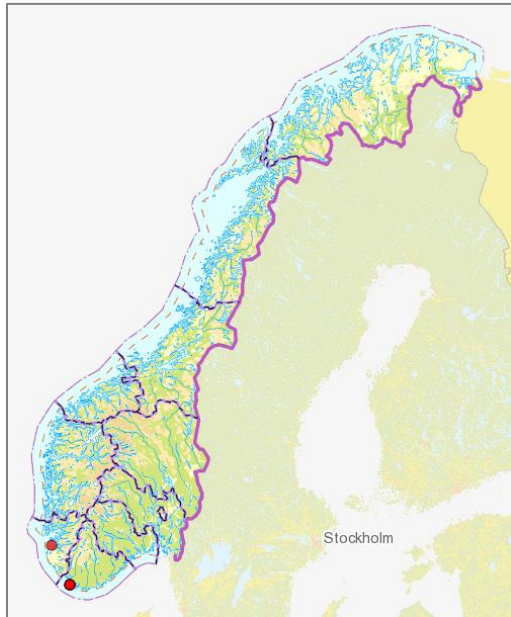
Synonymer

Ingen

Utbredelse

Blankglattkrans er i dag bare kjent fra én lokalitet i Norge; Hanangervannet ved Farsund (figur 3), hvor arten sist ble samlet i 1996 (Langangen 1997) og i 2011. Arten er ikke gjenfunnet på lokalitetene i Rogaland (siste funn i 1897 og 1934).

I Danmark er blankglattkrans i nyere tid bare funnet på noen få lokaliteter på Jylland (Schou m. fl. 2017). I Sverige er den funnet på lokaliteter sør for Jönköping (www.artportalen.se). Forøvrig er arten registrert i de fleste land i Europa (Corillion 1957), samt en rekke lokaliteter i Nord-Afrika (Muller m.fl. 2017).

Figur 3. Kjent utbredelse av blankglattkrans i Norge (artskart.no, 20.7.2020). Bare belagte funn fra museene er inkludert. Arten er muligens utgått på lokaliteten i Rogaland.

Røddlistestatus

Blankglattkrans *Nitella translucens* er vurdert som kritisk truet (CR) i Norge pga. svært liten utbredelse (én lokalitet) (Husa m.fl. 2021).

Hovedkjennetegn

Blankglattkrans kjennetegnes ved:

- kraftig plante med stengelbredde opptil 2 mm
- kransgrenenes endesegmenter som danner en krone
- fertile kransgrener er små og danner ofte tette hoder

Forvekslingsarter

Blankglattkrans *Nitella translucens* kan forveksles med mattglattkrans *N. opaca* og glansglattkrans *N. flexilis*. Den skiller fra disse på de udelte kransgrenene som har en krone av korte endeceller og at de fertile kransgrenene danner små og tette hoder med formeringsorganer. Den kroneformete spissen faller lett av (Blindow 2009), men blankglattkrans er klart større enn de andre nevnte artene og kan lett kjennes igjen på størrelsen.

Referanser

- Andersen, T. 1952. Makrovegetasjonen i vann på kysten av Vest-Agder samt i høytliggende strøk av Agder og Telemark. - Hovedoppgave i botanikk, Universitetet i Oslo.
- Blindow, I. 2009. Åtgärdsprogram för hotade kransalger: slinke-arter i sjöar och småvatten 2008–2011. Naturvårdsverket, Rapport 5850 (fra 2011: Havs- och vattenmyndigheten).
- Corillion, R. 1957. Les Charophycées de France et d 'Europe Occidentale. - Rennes: Imprimerie Bretonne.
- Guiry, M.D. & Guiry, G.M. 2020. *AlgaeBase*. World-wide electronic publication, National University of Ireland, Galway. <http://www.algaebase.org>; searched on 20 July 2020.
- Husa V, Eilertsen M, Langangen A, Schneider S og Steen H (24.11.2021). Alger: Vurdering av blankglattkrans *Nitella translucens* for Norge. Norsk rødliste for arter 2021. Artsdatabanken. <https://www.artsdatabanken.no/lister/rodlisterforarter/2021/22223>
- Langangen, A. 1997. Kransalgen *Nitella translucens* (Pers.) Ag. funnet i Hanangervannet, Farsund. Blyttia 55: 35-38.
- Langangen, A. 2007. Kransalger og deres forekomst i Norge. Saeculum forlag.
- Muller, S.D., L. Rhazi, I.M. Soulie-Märsche, M. Benslama, M. Bottollier-Curtet, A. Daoud-Bouattour, G. De Belair, Z. Ghrabi-Gammat. P. Grillas, L. Paradis & H.Zouaidia-Abdelkassa 2017. Diversity and Distribution of Characeae in the Maghreb (Algeria, Morocco, Tunisia). Cryptogamie, Algol. 38: 201-251
- Schou, J. C., Moeslund, B., Båstrup-Spohr, L., Sand-Jensen, K. 2017. Danmarks vandplanter. BFN's Forlag.
- Urbaniak, J., Gabka, M. 2014. Polish Charophytes. An illustrated Guide to Identification. UWP, Wroclaw.